

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, fürdő-utca 4. sz.,
a hova minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP,
SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 »
Negyedévre 2 »
Egyes szám ára 16 kr.

Rendkívüli külön kiadás. — Egyes szám ára 3 kr.

A külföldi sajtó.

Bizony nem igen kellemes, de muszáj eltűrni. Ha szó nélkül elnéztük, miként tiporták sárba egy egész éven át a legfőbb emberi jogokat, akkor nincs okunk panaszkodni, hogy a külföld végre sikra szállott a megsértett jogok mellett és pálczát tört azok felett, kik a tizenkilencedik század vívmányait semmibe véve, a bot és keserűvíz középkori uralmát meghonosíták.

Európának van joga a reakció e neme ellen felszólalni, a művelt világ sajtójának kötelessége protestálni a szellem ezen elvadulása ellen.

Igaz, hogy első sorban a hazai sajtót illette volna a tiltakozás, de a magyar sajtó nem áll hivatása magaslatán. Nem akarta tenni, mert már régen megszűnt fenkölt oktatója lenni a népnek és rabszolgájává törpült a közönség botránytkereső izlésének. A kormánypárti „Nemzet“ en kívül alig akad egy-két vidéki lap, mely az igazságot kereste volna ebben az átkos eszlári ügyben. — Az ujságírók majdnem kivétel nélkül kufárkodó kiadók zsoldjában állanak, kik minden cikknél a praenumeransokra sandítanak.

Nem azt kérdik: igaz-e vagy helyese, amit iratnak, hirdetnek, hanem azt: hány előfizetőt hozhat vagy elidegeníthet? Ezek azon motivumok, melyek hirlapirodalmunknak megszabják az irányát.

És ez nem is csoda!

Olyan nagy a konkurrenzia, s a hirlap vállalatok legnagyobb része olyan üzerek kezében vannak, kik utalva vannak arra a garasra, mit a botrány a közönség zsebéből kicsal. Utalva vannak, mert nincs tőkéjük, hogy a lassabban működő irodalmi tisztesség eszközeivel, álljanak ki a versenytérre.

Bécsben az Allg. Zeitung vállalkozói körülbelül egy millió forintnyi tőkével rendelkeztek, mikor a lap kiadásához fogtak. Nem kellett tehát botrányt hajhászniok, hogy a lapot olvasottabbá tegyék, hanem várhattak, a míg a magasabb irodalmi igények kielégítése által tisztességes uton hódítottak maguknak olvasó közönséget.

Az utolsó tíz év alatt Budapesten keletkezett hirlapi vállalatok ellenben mindössze nem rendelkeztek silány százezer forinttal sem, s ez a bökkenő.

Nem tudtak várni a kiadó urak, sebben rejlik hirlapirodalmunk hanyatlásának az oka.

A külföldi sajtó sokkal hatalmasabb, mert lelkiismeretét, jobb meggyőződését nem kénytelen a közönség pillanatnyi indulatának feláldozni. A párizsi és londoni és nagyobb részt a német és olasz lapok is temérdek vagyon felett rendelkeznek és nem esnek kétségbe, ha Pityi Palkó felmondja a praenumerációt, mert „a sakterek érdekében cikkeztek“.

Nálunk hét praenumerans zugolódása elegendő, hogy egy „nagy“ napilap irányát teljesen megváltoztassa. De vannak ravasz kiadók, kik minden pártnak, minden olvasónak inyére akarnak irni. Ezek az ugynevezett „párton kívül álló lapok“, melyek büszkén hirdetik, hogy „egy párt zsoldjában sem állanak“, hanem hogy ők csak „az igazságot szolgálják.“ És ezek a legveszélyesebb megrontói a közmorálnak. Ezek a lapok rosszabbak a „függetlenségnél“, mely nyíltan kimondja, hogy az antisemita banda hazudozásainak a műhelye, holott az ugynevezett pártonkívüli lapok a közönség jóhiszeműségével bűnös játékot űznek és üzelmeiket a közönség rövidlátására alapítják.

Ez a mindenkinek tetszeni akarás gyakran a legnevetségesebb attitudeket foglaltatja el velük. Arról nem is szólva, hogy e lapok minden oldalon más nézetet vallanak, úgy hogy mikor a vezércikkben antisemitáskodnak, akkor bizton lehet számítani, hogy a tárcában néhány szemérmes zsidóbarát megjegyzés fel-fel szökken, csak arra utalunk, hogy e kétszínűség olyan furfangos okoskodásra szokott vetemedni, mely a közönség józan ítélképességét egészen megmértelyezi.

Az „igazságszolgáló lapok“ egyike például ezt írja: „Ha a saktereket felmenti a törvényszék, akkor ez nagyobb baj volna, mintha marasztalólag szólna az ítélet; habár nem állítjuk, hogy az eszlári sakterekre rábizonyult a szörnyű vád, de szemünk előtt lebegvén a magyar igazságszolgáltatás hirneve, inkább óhajtanók a vádlottak elítélését, a miáltal az egész gyűlöletes ügy egyszerre végelintézést nyerne.“

Czitálhatnánk még többet is, de nem akarjunk tulságos hosszura nyújtani e cikket, melynek feladata csupán az, hogy bizonyos urakkal tudassa, milyen magasan áll a külföldi sajtó azon fővárosi lapok fölött, melyek kigyót-békát kiabálnak a külföldi-lapok beavatkozása ellen.

A szabadság, a kultura, a haladás vívmányainak kiküzdésében a művelt népek egyaránt osztozkodtak. A kulturnépeknek tehát joguk van állást foglalni azon merényletek ellen, melyek ezen dicső eszmék megsemmisítésére irányulnak. A t.-eszlári ügy rendezői elkeseredett harczot vívnak az emberiség ősi jogai ellen. Nem a sakterekről van itt szó, hanem egy nagy kulturkérdésről; a jog-egyenlőségről. Ehez pedig van joga hozzászólni a civilizált nemzetek sajtójának, azon sajtónak, mely nem engedi magát dirigáltatni hét előfizetőtől, hanem valódi tükre a művelt közvéleménynek.

Dr. G.

Hová lett a pénz?

Budapest, jul. 17. Tekintetes Szerkesztő ur! Én nem avatkoztam eddig abba a mozgalomba, melyet az antisemiták kezdtek, mert célját egyáltalában nem tudtam átlátni, de másrészt azok a férfiak sem tetszettek, kik az antisemitismus ügyét e hazában képviselik. Mindig gyanús szemmel néztem izgatásait, de kimondani nem mondtam ki senki előtt, hogy miért gyanakodom. Most e rejtélyes érzet, mely szívemet eltölté, határozottabb alakot ölt. A lóláb kezd kinyulni a zsákból és a mi azelőtt rejtély volt előttem, most már fényes valóság.

Értem az agitáció anyagi oldalát. Tudtam, hogy az antisemitismus emberei ingyen nem szentelik minden idejüket egy ügynek, melynek ha rablás is a végcélja, ez mindenesetre csak »ideális« végcélja, mert arról, hogy a zsidóktól a vagyont büntetlenül elrabolják, lehet ugyan álmodni, de komolyan beszélni nem lehet.

Maradt tehát még mindig az a kérdés, honnan veszik az antisemita mozgalom korifeusai a pénzt a sok utazásra, lagzira és egyéb kedvtöltésekre?

Ha csak egy ember volna köztük, ki a temérdek költségeket saját zsebéből fedezhetné, akkor természetesen meg volna fejtve a kérdés; de miután ők egytől végig mind szegény legények, honnan vesszik hát a pénzt?

Titkos gyűjtések útján szerzik be. De Magyarországon csak keveset tudtak összehordani, mert nem igen akartak rájuk pénzt bízni, a kolomposok tehát Német- és Muszkaország-hoz fordultak és itt a forradalmárokkal, amott pedig az antisemitákkal szövetkezve, a leghazugabb ürügyek alatt pum-poltak.

A német antisemitáknak azt mondták, hogy »az ügy a legjobb uton halad és hogy a zsidók már a kikergetés előestéje előtt állanak. Verni kell a vasat, a mig meleg, küldjenek hát pénzt, hogy verhessék.«

Muszkaországban pedig internacionális felforgatóknak mutatták be magukat, kik az antisemitismus czégo alatt a társadalmi forradalmat előkészíteni akarják. A muszka nihilisták az eszközökben tudvalevőleg nem igen válogatások lévén, örömet fogadták el az antisemita »elvtársak« szolidaritását, melyet néhány ezer rubellel meg is pecsételtek.

Innen volt tehát egy ideoig pénz quantum satis és ezzel a pénzzel csaptak Budapesten, Nyiregyházán és környékén fényes murikat. A tanukat pedig néhány rongyos szivarral vagy legfelebb egy kis boroskával vagy egyéb csekélységekkel lekenyerezték, holott ők az agitáció terjesztésére ezreket bezebelték.

Tekintetes szerkesztő ur tehát jól látszott informálva lenni, midőn az Egyenlőség legutóbbi számainak egyikében, azt állította, hogy az agitacionális czélokra befolyt pénzek elköltettek.

Hát ez igaz. Nagy zavarban vannak, mert a muszka forrás teljesen eldugult; a német pedig kivan merítve. Szinte ki lehetne jelölni egész precízitással az időt mikor a pénz elfogyott, mert azóta a dőzsölések, megszűntek és a nyiregyházi kocsinák nem oly lótoztatottak mint azelőtt, a sóstói kirándulások sem oly sűrűk többé és a rusznyák tanúk egy idő óta ismét kurta szivart szíznak és sertés pecsenyék helyett »malét« zabálnak.

Hova lett a sok pénz?

Kürülbélül negyven ezer forint állott rendelkezésükre és ezt a tenger pénzt néhány hó alatt egész az utolsó forintig elverték.

Igenis elverték; mert csak a legparányibb részét fordították megvesztegetés és izgatási czélokra,

A szegény felek úgy látszik csak »előlegeket« kaptak és szép ígéretek. A pénzt pedig a vezérek tartották meg maguknak.

Hej, ha azok a tanuk tudnák, mennyi pénzt küldtek részükre idegen országokból, akkor a legmélyebb felindulással oda vágnák azoknak a bizonyos jó uraknak az arczába a kérdést: ki bizta meg magukat, hogy akár a némettől, akár a muszkatól pénzt fogadjanak el, a t. eszlári nép számára, és hogyan merészelték elkölteni azt a pénzt, a mit a szegény nép czimére kicsaltak?

Sz. P.

Eszláron.

Ónody ott volt a helyi szemlénél is mint érdekelt fél, még pedig mint nagyon közel érdekelt fél. A ki ott volt a vallatásoknál, a kinzásoknál, a kitanításoknál; a ki a végtárgyalást közbekiálltásokkal zavarta, a ki a kir. ügyészség képviselőjét baromi inzultusokkal megtámadta, a kinek haditerve, bemondása és inspirációja szerint készült a vizsgálat véres épülete, az nem maradhat távol a helyi szemlétől sem. Itt csak passzív szerepet játszhatott, mert nem kellett Matej Ignácot megélemlíteni, sem mentő tanukat megfélemlíteni. Az a józan eszlári nép, melyet Ónody izgatásaival olyan sokat zaklatott, az a becsületos magyar nép részvétellel állta körül Scharf Józsefet, »a hatvékás harangozót«, és tudakozódott hogyléte felől. A nép romlatlan lelkiismerete sugallja, hogy ez az ember nem szomjuzhatott embervért és kifejezést adott e meggyőződésének, mikor mélyen megindulva nézte az »ártatlan szomszéd« súlyos rabságát.

A nép ezen hangulata magyarázza meg azt a szcenát, midőn egy eszlári zsidóasszony a szemrehányás keserű hangján Ónodyt kárhóztatta a történekekért és a nép, mely ezt hallá, érezte, hogy a felháborodás e kitörése jogosult. Eszláron nagyon jól tudják, hogy a vérvád rejtélyének megoldását nem ott kell keresni, hol tegnap helyiszemle tartatott. A rituális gyakosság nem egyéb, mint bizonyos öt véka meg nem fizetett buzának a szomorú kinövése. Hej ha azok a buzaszemek megszólalnának!

T.-Dada, jul. 12. Tekintetes szerkesztő ur! Bátorokodom tisztelettel felkérni, hogy e néhány szónak az igazság érdekében b. lapjában helyt adni méltóztassék.

Az e hó 7-én az eszlári ügyben Nyiregyházán tartott végtárgyalásnál sógorom Lefkovits Bernát valamint én, mint tanuk lettünk kihallgatva. Ez alkalomról egy szennylap, a »Magyar Állam« következő hazugságra vetemedik, állítván, hogy »előjön Lefkovits Bernáth lumpos ruházattal, hosszú hajtekeresekkel, lőcs lábú, gyáva zsidó, valódi unicum a zsidó typusnak, a szeméből kilátszik az otthonias ravaszság.« Én rólam pedig azt írja, hogy az elnök keresztkérdéseire annyira zavarba jöttem, hogy nem voltam képes felelni. Felesleges e szembeütnő hazugságot megczáfolni, mert a M. Államban ugyis csak hazugságot lehet olvasni. Ezuttal csak utalni akarok a M. Á. szemtelenségére, mely mihelyt zsidóról van szó, korlátot nem ismer. Lefkovits Bernáth intelligens magyar érzelmű férfi, a ki természetesen nem illik abba a kompániába, mely a dadai hullárról kék szemet hazudozott.

Schwarcz Sámuel.

Hidalmás július hó 13. Tekintetes szerkesztő ur! Alázatosan kérem az alább következő vizsgálat ideje s rendjét b. lapja következő számában, a nyilvánosság elé hozni:

A hidalmási izr. felekezeti nyilvános iskolában az 1882/83-dik tanév zárvizsgálat június hó 27-én ünnepélyesen folyt le.

Jelen voltak több szakértő tanfőfiuk s a Hidalmás hivatalnoki tisztakar, kik a növendékekhez intézet több kérdésekre, miután ügyesen s szabatosan megfeleltek, megelégedésüket fejezték ki. Megjegyzendő hogy az iskola csak egy éve áll fenn s a tanítványok a magyar nyelven mit sem értettek, midőn az iskola életbe lépett.

Jutalomban részesült 14 növendék, a »hidalmási izr. szegény gyerm. segélyező egyesület« pénztárából. Nagyságos Haifaludi Antal ur egy ezüst tallért adományozott a legszegényebb s legjobb tanuló részére.

A vizsgálat befejezése után Balla Károly ref. lelkész, meleg szavakban adta megelégedésének kifejezését.

A huszonkettedik nap.

— július 16. —

Á tárgyalást 9 órakor nyitják meg.

Kihallgatják azon tanúkat, kik előtt Matej Ignác, visszavonta terhelő vallomását és kijelenté, hogy a hullacsempészetről Bary előtt tett vallomásait kinzások által kicsikarták. Matej most ismét tagadja ezt. Megjegyzendő, hogy e rusznyák tanú most hetedszer változtatja vallomását.

Mihályi Gábor técsői járásbíró vallja, hogy aláírta azt a jegyzőkönyvet, melyben Matej Ignác a hullacsempészetről előadottakat visszavonta, de mivel rusznyáknak nem ért, csak a mellett tanúskodhatik, hogy Matej előtt fel lett olvasva és megmagyarázva. Hogy Matej mit felelt vagy fejével igenlőleg vagy tagadólag bólintott-e, nem emlékszik.

Szaplonczay József.

Szaplonczay 35 éves, törvényszéki jegyző M.-szigeten. Elnök kérdéseire előadja, hogy a kihallgatás alkalmával nem volt jelen, csak behívták a jegyzőkönyv záradékának aláírásához. Ez az eljárás minden fontosabb vallomásnál szokásban van, s a vizsgálóbíró e czélra törvényszéki tagokat szokott használni. Tanu oroszul tud, valamint Veréczy is; a jegyzőkönyv aláírását a magáénak ismeri el.

Elnök: Azon kihallgatás alkalmával tett-e valami különösebb tapasztalatot, nevezetesen, hogy a felolvasás és megmagyarázás után hallá-e, hogy egyike vagy másika tagadó feleletet adott, vagy pedig helyeselte? Tanu: Hallottam, mert különben alá sem irtam volna a jegyzőkönyvet, ha valami megjegyzés tétel voltna, hogy valami pontjában nem úgy van felvéve, mint előadta. E. Ugyanakkor a vizsgálóbíró és kettejükön kívül volt-e más is a szobában? T. Nem emlékszem, hogy volt, lehetséges, hogy volt, mikor Veréczy ur áthívott, mert én a harmadik szobában voltam, gondolom, hogy Mihályi ur ott volt, mert ő éppen Veréczy urral egy szobában dolgozott. Szeiffert: Valami Matej Ignác tutajosra emlékszik-e? T. A nevére emlékszem. Sz. De emlékszik-e arra, Matej miféle vallomást tett a járásbíró ur előtt? T. Arra nem emlékszem, csak annyit tudok, hogy a vallomás előtte felolvastatott, és anynyanyelvén megmagyaráztatott. Sz. (Elnökhöz.) Nagyságos elnök ur! méltóztassék a vallomási jegyzőkönyvet felolvasatni, az a kérdés, hogy vajjon ugyanazon vallomást tették-e, a mi a jegyzőkönyvben foglaltatik. T. Az bizonyos, mert különben alá sem irtam volna. Simon jegyző olvassa a vallomási jegyzőkönyvet, mely szerint Matej és Csepkanics azt vallják, hogy ők Tisza-Lőkön a csendbiztos által megüttettek, hogy igazat valljanak, ők hát vallottak ijedségből; Nyiregyházán azért nem merték azt visszavonni, mert megijedtek. Sz. Jelenleg Matej Ignác azt állítja, hogy Marmaroszigeten nem mondta azt, hogy a csendbiztos őt kinozta, és hogy nem vonta vissza azon vallomását, mely szerint ő valami hullacsempészeten részt vett volna; sziveskedjék ez iránt nyilatkozni, hogy mondta-e ezt? T. Az, a mi a jegyzőkönyvben foglaltatik, helyes, mindaz mondva lett, a jegyzőkönyv felolvasás után aláíratott, emlékszem rá határozottan. E. több kérdés nincs. Következik Matej Ignác kihallgatása.

Matej tagad.

Elnök a tolmácsához: tessék elébe tüzni azt, hogy ő a mult alkalommal itt a törvényszék előtt azt állította, hogy Marmaros-Szigeten a vizsgálóbíró által történt kihallgatása alkalmával ő semmiféle vallomásvisszavonást nem tett, és hogy általában nem említette, sőt határozottan tagadta, hogy kinoztatott volna a csendbiztos által, holott (Mihályira és Szaplonczayra mutatva) ezen két tanu azt bizonyítja, hogy ők jelen voltak a kihallgatáskor, hogy tanu előtt felolvastatván a jegyzőkönyv tartalma, meg lett magyarázva a tanu anynyanyelvén, hogy ő ez ellen kifogást nem tett, és annak tartalmát helyben hagyta. T. Mikor Szigetre mentek, átadták az idézést és kérdezték őket, hogy hívják. És aláírták, akkor kimentek. Először Csepkanics Jura ment be, azután Matej Ignác és végre Herskó Dávid. Azután mondták, hogy pihenjenek. Aztán megint elhívták Csepkanics Jurát és őtet, mikor ő kiment, azt kérdezték először, hogy verték-e őket? Azután ő tőle magától kérdezték, hogy megverték-e? Tanu azt mondta, hogy őket nem verték, csak az igazat mondta, a zsidók különösen Herskó Dávid azt mondták neki, hogy hallgasson, pénzt fog kapni, csak először menjen át az ügy. Ő ismételte, hogy őt senki ujjal sem bántotta. Azután bement Herskó Dávid, mondta tanunak: mért nem akarsz igazat mondani, mikor én

láttam, hogy fültövön megüttöttek, erre tanu azt felelte: Hogy tudsz ilyet beszélni, mikor nem láttad, hogy enkem egyszer is megüttöttek volna. Egy ur azonban felugrott, kit nem ismert és tanunak jobb fülét megnézvén, azt mondta, hogy nem lehet felismerni a sértést, de Herskó azt mondta az régen volt, már két hét előtt jöttünk onnan. Mikor a keresztvonásokat megtették, azt mondták, menjenek ki és délután 2 órakor ismét jöjjenek, nem tudják bizonyosan, hogy 2 vagy 3 óra volt-e mikor azután ismét bementek és kezdték olvasni, akkor azt mondta, ezt nem vállalhatja magára, mert őtet nem kinozták. Ezután azt mondták: menjetek haza, most már nem kelletek itten. Ők erre a keresztfelmagasztalás ünnepére hazamentek. A sáfár, ők sáfárnak gondolták, de a gazda biztosnak nevezte, — azt mondta nekik: menjetek most haza lakásaitokra, délután pedig jöjjetek, majd kifizetem azokat a krajczárokat. Mikor délután hozzájötték, Herskó már nem volt ott, hanem a sáfár azt mondta, elment a fogadóba, ők szintén elmentek azután oda, de Herskót nem találták ott. Mikor a korcsmárost kérdezték, hogy hol van Herskó, azt mondta Husztra ment a biztossal és egy urral szekeren. Ott vártak azután és negyednapra visszajött. Kérdezte tőle, hol volt, és azt mondta, hogy Pesten járt.

Mihályi és Szaplonczay tanuk nem emlékeznek, hogy délelőtt vagy délután irták-e alá a jegyzőkönyvet, arra azonban emlékeznek, hogy Matejnek a tartalom megmagyaráztatott.

Csepkanics Juro.

Csepkanics bevezetvén, Mihályira és Szaplonczayra nem ismer rá. Lehet, hogy látta őket valamikor, de már nem emlékszik. Mikor őt Szigeten kihallgatta a vizsgálóbíró, jelen volt 2 vagy három ur, az egyik fehérhaju volt. A vallomási jegyzőkönyv alá ő keresztet tett. Hogy a vizsgálóbíró kivül más is aláírta-e a jegyzőkönyvet, arra nem emlékszik. Őt délelőtt is, délután is vallatták; ő megmondta, hogy a jegyzőkönyv, melyet a szeklencezi jegyző felvett, nem olvastatott fel előtte és nem tudta annak tartalmát. A jegyzőkönyv aláírása délután történt.

Heumann: Kérdi, hogy a jegyzőkönyv felolvasásakor ott volt-e két társa. Csepkanics azt mondja, hogy nem volt ott. Szaplonczai sem emlékszik erre.

Friedmann kérdésére Csepkanics előadja, hogy őt nem vizsgálták még orvosilag.

Felolvassák az orvosi vizsgálatról szóló jegyzőkönyvet.

Fehér Barna pótbíró kérdésére Szaplonczay előadja, hogy a jegyzőkönyvet a tutajosok előtt pontonként olvasták fel és magyarázták meg.

Ezután következik:

Monics Bernát.

Tanu a mult év augusztus 22-én Huszton jegyzőkönyvet vett fel Csepkanicssal, Matejjal s Herskóval. A jegyzőkönyv felvétele a községi bíró jelentése alapján történt. Ők maguk kívánták, hogy a mit ők elbeszéltek, vegye tanu jegyzőkönyvbe.

Elnök: És mit beszéltek el? T. elbeszéltek azt, hogy hogyan lették meg a hullát Dadánál, hogy fogták ki, hogy temették el, hogy jött oda egy csósz, a községi bíró, ki még adott nekik 50 krajczár pálinkára való és aztán tovább mentek, a csendbiztos utánuk ment és bekísérte őket Dadára vagy Nyiregyházára, nem tudom. E. És mi történt velük? T. Őket Nyiregyházára vezették, itt a vallomásaikkal nem voltak megelégedve, hanem kényszerítették, hogy oly vallomást tegyenek, hogy a hullát szállítás végett vették át Herskótól és még egy bajmoki szidótól, a ki nek nevét nem tudom, s hogy erre vonatkozólag azt valották azután kényszer folytán és végül megjegyezte, Herskó és Matej azt is, hogy ha apjukra, anyukra is kérdeztek volna tőlük valamit, akármi meg nem történt dolgot, azt is kiyailották volna. E. És hogy Csepkanics Jurát is kinozták? T. Őt is kinozták, de Csepkanics Jura ezt az utóbbi megjegyzést nem tette.

Matej e vallomás után is fentart mindent, a mit a hulla usztatásra nézve állított. Fentartja akkor is, midőn a többi tanukkal szembesítik, kik szemébe mondják neki, hogy hazudik,

Szünet után kihallgatták Sréter Salamon bustyahazi fa kereskedőt és sáfárját, Kucsma Moskót, az előbbit csak arra nézve, hogy a tutajosok az ő szolgálatában voltak-e. E két tanu vallomása semmi lényegest nem tartalmaz. A többi tanukat megeskettetik.

A helyszíni szemle Tisza-Eszláron.

Nyiregyháza, júl. 17. A tiszai helyszíni szemlét a védők tulajdonképpen feleslegesnek tartották. A szemlét leginkább csak a külföldi levelezők kívánságára tartották meg és az eredmény rendkívül jelentékenynek mutatkozik.

Viharos éjre, hideg reggelen és erős szélben mentünk ki a helyszínre. Móricz Henterrel egy kocsin ment, apját pedig fegyveres börtönőr kísérte szekeren. A falu népe kevésbé összecsoportosulva várta a bíróságot. Leginkább asszonyok, gyermekek mintegy százan gyűltek össze és közöttük csak egynehány zsidó volt. A nép magatartása teljesen nyugodt. Ha megszólítják őket, nyájasan válaszolnak és a zsidókhöz látszólag barátságosak. A zsidók resignáltak és a kérdésekre keserűen felelnek.

Scharf József hideg elfásultsággal nézte kipusztított házát és a romszertű zsinagógát. Csak midőn a zsinagógába lép, fogja el a düh, látva az iszonyu pusztulást, a romokat, az egymásra halmozott padokat, a szétszórt imádságos könyvdarabokat. Csöndes hangon, magában fojtva, de általunk halhatólag átkozta azt, akinek szíve volt ilyen pusztulást előidézni. Amíg nézegetett, önkéntelenül igazgatott padot, állványt mind azt a zürzavart nem tűrhetné rendhez szokott szeme. Megmutatta a pitvar gyanúsított kis gödrét, melyet az asztal lába ásott.

A pitvarban így kiáltott fel:

— Miért nem nézett be ezen az (alacsony) ablakon? Itt sem látott volna semmit! megvakulhatott volna belé!

Az udvarra kiment és ott visszanyerte régi egykedvűségét, nyájasan megszólította szomszédait és még tréfázott is velök.

Móricz igen zavart lett, amint a templomot meglátta.

— Mennyire leszált a templom! — mondá.

Ugyan mitől? Kérdék tőle.

— Talán a saját sulyától — felelé.

A fiu ma nem lépett fel oly hetykén, mint más alkalommal.

Scharf József felállította a pitvar butorait, úgy a mint azok régen állottak, odatette az ajtót, a melyen a sokan emlegetett kulcslyuk van és ezzel megkezdődött a szemle.

Móricz megmutatta, hogy Eszter mikép feküdt és mikép öletett meg. Mikor egy darab pokróczon le akarta irni, hogy a vádlottak mikép vitték végbe az állítólagos büntetést, folytonos ellenmondásokba keveredett; mondott olyanokat, a mik vagy teljesen ellenkeznek a fővallomásában mondottakkal, vagy képtelenségek.

Fővallomásában többek közt azt mondta volt, hogy Soly-mossy Eszter, mikor a földön feküdt, arczczal volt a kulcslyuk felé, ma az ellenkezőt mondja. Akkirában azt állította továbbá, hogy mikor a leány vérét kicsurgatták, csak a fejét fordították féloloalt, ma azt beszéli, hogy a vádlottak a leányt hasra fektették volna.

A kérdésekre, hogy melyik vádlott hol segített Esztert megölni, a fiu zavarosan felelt, hol azt mondja, hogy a tarczali metsző a lábát fogta, hol meg azt, hogy a fejét; azelőtt azt beszélt, hogy Eszter ingén semmi vért nem látott, most úgy mondja, hogy az inget véresnek látta, a midőn Esztert fel-emelték. Vallomásában az volt, hogy a leány száját bekötötték kendővel; most arról beszélt, hogy betömték. Az az állítása, hogy midőn alig husz perczre a metszés után a leányt felállították, ez tökéletesen meredt volt és meg sem mozdult, hogy ugyanekkor a hosszú gégemetszésen semmi vért kifolyni nem látott megszilárdítja azon felfogást, hogy az egész vallomás képtelen és be volt tanulva.

Az egész szemle alatt Móricz zavart volt. Nincs a ki tá-mogassa és látszik, hogy emlékezetében csak szavak vannak, de mutatni nem tudja, a mit nem látott. Beszéde sokkal lassabb hangban és dadogóbb folyásában. A megtett próbák, melyeket a kulcslyukon keresztül nézett, annyiban fontosak, hogy

az imitált metszést, azon a helyen, a hol megtörténtnek mondja, nem látta, továbbá, hogy a kulcslyuk a küszöbtől oly alacsonyan fekszik, hogy leszámítva Móricznak egy év alatt arasznyi növést, oda hajolva a mint eleinte mondá, semmi esetre sem nézhetett be, guggolva pedig negyed óránál tovább nem állhatott. Ma meg már öt percz multán fészkelődni kezdett, mert lábai zsibbadni kezdtek.

Scharf József az egész kísérlet alatt nyugodt maradt, csak egyetlenegyszer mondá fiának, mikor ez a holttest fekvését mutogatta.

— Valld meg, hogy csak bolondoztál!

A kulcslyukon próbát tettek még az elnök, és bírák is. A szakértőül beidézt mérnök meg nem jelenvén, maguk ki-mérték a láthatás síkját a kulcslyukon keresztül.

A kérdések.

Miután az öreg Scharf a templom előcsarnokát úgy berendezte, miként az a kritikus szombaton volt, kezdődött a fiú kinallgatása.

Elnök: Ama szombaton minden úgy volt berendezve mint most? Móricz: Igen, körülbelül így! Elnök ezután konstátálja, hogy az első ablaknál a jobb falon egy pléhkályha, a második ablak alatt egy pad, a fal másik oldalán, hosszában egész a bejáratig szintén egy pad és a két pad között egy körülbelül 5 láb hosszú asztal áll. A templom és az előkamara padozatlan. Ekkor némi megütközéssel veszik észre, hogy nincs jelen mérnök. Ezután mindnyájan Scharf Józsefen és egy börtönőrön kívül kimennek az udvarra, a pecséteket letörik a kulcslyukról és azután lakatot hoznak, a ki a reteszeket a lakaton megigazitja Móricz a helyére illesztett ajtóra megjegyzi, hogy az ajtó sülyedt, a sulyos fal bizonyára lenyomta. Hisz itt nem érek a kulcslyukhoz, még ha térdelek sem. Azonban bebizonyítják neki, hogy itt misem változott. Ezután valamennyien beléptek megint az előkamarába és Móricz némi változtatásokat tett a berendezésen. Friedmann: védő félkerte az elnököt, kérdezné meg Móriczot, hogyan és hol feküdt a leány, ki tartotta s így tovább.

Elnök: Hol feküdt a leány? Móricz egy esernyővel egy vonást húz a földön az asztaltól az ajtó irányában a leány fekvésének megjelölésére, s gyakran dadogva, kételkedve ezután ismét szóhadaró gyorsasággal következőleg felel részint az elnök, részint pedig az államügyész és a védők részéről hozzá intézet kérdésekre. A leány fejével az ajtó felé feküdt lábával az asztalig ért; fejénél Schwarz Salamon guggolt. Friedmann: Melyik oldalon? Móricz: Nem emlékszem. Fr. Nem kell félned, gondolkozzál csak. Móricz. Igen; hogy is volt csak igazán; a metszést jobb kezével kellett tennie; igen itt állott a jobb oldalon a leány fejét tartotta a koldus. Sz. Hol tartotta? Alant, vagy homlokánál fogva! Móricz: Lenyomta a homlokánál fogva; a leány lábánál a tarczali és a táglási metszők guggoltak s tartották Esztert. Friedmann: Melyik oldalon volt a tarczali? Móricz: Nem emlékszem; csak annyit tudok, hogy tartották a lábait. Szeffert: Hát a kezeit ki tartotta? Móricz: Nem emlékszem; hosszas biztatás után végre mégis visszaemlékszik, hogy a tarczali metsző tartotta. Szeffert: És a lány nem mozdult, nem vergődött kezeivel? Móricz: Hiszen erősen fogták egyik kezeit, másik pedig a lábait. Scharf József közbekiált: Móricz fiam, azt hittem, hogy okosabb lettél. Elnök figyelmezteti Scharfot ígéretére s csendességre inti. Ezután behoznak egy világos színű lópokróczot, összehajtogatják s Móricz utasítása szerint Eszter testhosszának megfelelően a földre helyezik. Szeffert: Hát a leány nem tudott kiáltani? Móricz: Nem, mert a szájába egy kis kendőt dugtak volt. Szeffert: Nem volt a szája bekötve? Móricz: Nem, csak bedugva.

Ezután a fiu megmutatja, hogy az edények milyen módon voltak a leány fejétől jobbra elhelyezve, hogy mikép emeltetett fel a leány feje és fogatott fel vére a tányérban. Szeffert: Hol metszattuk meg a leányt? Móricz (egy kézmozdulattal). A torkon; Schwarz alá tartotta a tányért s mikor megtelt, a gyorsan alá tette a másodikat, az elsőből pedig a vért a fazékba öntötte; az edények már ott voltak a leány megmetszése előtt. Ezután Móricz a védők kérdéseire elbeszéli, hogy mikor a holttest már ismét fel volt öltöztetve, négyen — Weissstein, Junger, Braun és Lustig — kijöttek a tulajdonképeni zsinagógából a pitvarba s körülállották a leány testét; egyikük háttal állott az ajtó felé. Elnök: Hol feküdt a leány ruhái? Móricz: Az asztalon.

Miután Schwarz Salamon — beszéli Móriéz tovább — a leány nyakát megvágta s elég vér volt a fazékban, a leány, ki eddig hátán feküdt megfordított s arczzal az ajtó felé lábra állított Szeyffert: Akkor volt e ruha rajta? Móriéz: Nem, csak ingben volt. Szeyffert: Hosszu volt az ing? Móriéz: Igen, eddig ért neki (kezével megjelöli térdei jóval alól a helyet). Szeyffert: Ki öltöztette fel a leányt? Móriéz: A négy férfi. Szeyffert: Hogy történt ez? tán mikor a földön volt? Móriéz: Nem, lábra állították. Szeyffert: Hát ki emelte fel? Móriéz: A tarczali és a téglási metszők megfogták karjait s erősen tartották. Szeyffert: A levegőben tartották? Móriéz: Nem, lábai a földön voltak. Sz. És lábai nem csuklottak össze? a hulla nem ingott ide-oda? M. Nem, egészen egyenesen állott. Sz. Hát feje hogy állott? M. Ugy rendezen. Sz. Oly egyenesen, mint az enyém most? M. Nem, kissé előrehajlott. Folytatólag elbeszéli Móriéz, hogy miképen öltöztették fel a koldus és Schwarz ismét a holttestet, minél a négy férfi, kik a zsinagógából léptek volt be, nekik segédkeztek; előbb ráadták a szoknyát feje felől, a két metsző eleresztette a hulla karjait, hogy átbocsássák rajta a szoknyát s azután gyorsan megragadták valamivel feljebb (Móriéz az államügyész felszólítására megmutatja a procedurát ennek karjain); ezután ráadták a felső szoknyát, a kötényt és végre az ujjast.

Friedmann: A hulla ez alkalommal nem akart néha eldőlni? Móriéz: Nem, erősen tartották. Szeyffert: A nyaka be volt már kötve, midőn felállították? Móriéz: Nem, csak akkor kötötték be, mikor már állott. Szeyffert: Ki tette ezt? Móriéz: Talán Schwarz, nem tudom. Fehér, bíró: Láttál vért lefolyni? Scharf Móriéz (rövid gondolkodás után): Igen, keveset. Szeyffert: Véres lett az ing? Móriéz: Igen, fölül véres lett (mutatja a kezével) így a szélén véres volt. Elnök: Midőn a négy ember a templom ajtaján ide bejött, nyitva maradt a templomajtó? Móriéz: Nem tudom, ezt nem láthatam. Csak azt láttam, hogy körülállották a leányt. Szeyffert: Nem mondtak semmit? Móriéz: Nem, nem mondtak semmit, csak néztek. Heumann: Nem ijedtek meg, nem csapták össze kezeiket? M. Nem láttam semmit. E. Lehet az ajtón át hallani? M. Talán, nem emlékszem. Továbbá kijelenti, hogy akkor a nap sütött, a két ablakon nem voltak függönyök. Szeyf. És midőn aztán később ide bejöttél, hogy a kulcsot elvidd, nem láttál vérnyomokat? M. Nem, nem figyeltem rá. Heum. Nem is voltál kíváncsi, hogy mit beszéltek azok az emberek? Ha ilyesvalamit lát az ember, azt is akarja hallani, mit beszélnek, és hogy minek történik az? Móriéz: Én semmit sem hallottam. További kérdésekre elmondja, hogy a hulla teljesen föl volt öltöztetve, midőn eltávoztak és hogy sárga kendő volt a kezében.

Kérdeztetvén, hogy képzeli magának a hulla eltávolítását, azt feleli, hogy valószínűleg a második ablakon át kitolták az udvarra. Heumann: És ezt senkisémet vette észre? Móriéz: Nem tudom. Ezután az összes jelenlévők egy bíró, egy védő és több bizalmi férfi kivételével elhagyják a kamarát. Az ajtót elrekeszik s Móriéznek meghagyatják, hogy nézzen át a kulcslyukon. Hogy ezt megtehesse, le kell térdelnie, ezenkívül a fejét nagyon le kell hajtania. A mint később egy nagy bajjal szerzett mérővesszővel megmérte, a kulcslyuk 85 centiméter magasságban van a külső fölött. Azon szándéktól, hogy Móriéz, a ki előbb vallotta, hogy mintegy háromnegyed óráig nézett akkor a kulcslyukon keresztül, most is kényszerítették erre, el kellett állani, miután a fiu már egy két percz múlva ki volt fáradva s láthatólag örült, ha fölemelkedhetett s föllélekzelhetett. Egyébként meglehetősen pontos sággal megmondta, mi történt a kamarában egy meglehetősen kicsi sugárkupon belül, az asztal és az ablak között. Belülről mindig kérdezték, mit csinál az egyik vagy a másik, künn tisztán érthető volt minden szó és Móriéz felelte ezt vagy azt, vagy most nem lát semmit. Előbb egész határozottan megjelölte a helyet, a hol a fazék állott, melybe a vért öntötték, most kitünt, hogy csak az esetben láthatta volna a vérfelfogást, ha a fazék és a tányérok balra állottak volna az áldozattól. Az általa megjelölt helyzetben még a metszőt sem láthatta, a ki állította a vágást tette.

Ezután méreteket eszközölt a bíróság, megállapította a szalma boglya helyét, hol a hulla állítólag elrejtve volt, megnézték és tapasztalatokat szereztek azon helyről, honnan Feketéné hallotta a sírást.

A szemle délután 3 órakor végződött.

Legujabb.

Nyiregyháza július 16 (délben 12 óra) Elnök 9 óra után megnyitja a tárgyalást. Elnök Matej Ignác tutajost kérdezi, hogy fentartja-e azt a vallomását hogy nem kizárták? Matej kijelenti, hogy nem kizárták és hogy a m. szigeti törvényszék előtt sem beszélt semmit kizárásokról.

Kihallgatják ezután Kazimir József csendlegényt, ki Vay György csendbiztos mellett segédkezett Matej Ignác vallomásánál Elnök: Ismeri ezt az embert (Matejre mutat) Kazimir: Igen. Elnök: Figyelmeztetem, hogy igazat szóljon hogy lelkét ne veszítse el. Az által hogy nem igazat vall. K. Igenis. Elnök beszélja el miként történt a vallomás. Kazimir! Én a tutajosokat Lökről átkisértem Dadára, hol a hulla el volt ásva és onnan vissza Lökre. Ez a fiatal (Matejre mutat) és egy idősebb ott maradtak a többi Nyiregyházára kísérték. Aztán elmentem az urakkal vadászni, mikor vissza jöttünk, akkor bevezettem az öregebbet vallatni. Ott voltak a szolgabírónál a kerésházban. Előbb az idősebbet kérdezték, mondjon el mindent a mit látott. Ő azt felelte: nem tudok semmit. Erre a csendbiztos ur azt mondta, hozzak három vesszőt. Aztán következett ingre gatyára és összakötötték két lábat.

Én és Karancsai ott állunk a vesszővel. A csendbiztos erre azt mondta, hogy valljon, akkor nem kap verést. és mikor ezután sem vallott, akkor azt mondta, hogy üssem a talpát. Ekkor könyörgött: Istenem nem tudok vallani Mit valljak és mire? Akkor nekem megint ütni kellett. Csak erősen monda a csendbiztos ur. Én erősebben ütöttem. Hát nem tudsz jobban, talán nem ettél még ma? mondja a csendbiztos ur hozzám. Ekkor úgy ütöttem, hogy elszakadt a vessző.

Még ekkor sem vallott és csak azt monda, hogy ha agyonütik akkor sem tud semmit. Erre a csendbiztos ur kivette a gyűszűt két ujját összeszorította. Még sem vallott. Aztán a csendbiztos parancsolta, hogy huzzuk ki ujjait.

Mikor aztán sem akart vallani, kimentem és mondtam Matej valljon be mindent, mert a társa már mindent bevallott. Matej ekkor megijedt és kérde s hogy hát mit vallott. Kért hogy mondjam el neki a társa vallomását, hogy ő is azt vallhassa

Kazimir előadja továbbá, hogy akkor Matej reszketve jött be és mindenfélét összebeszélt Kis-Tarkonyról, Nagy-Tarkonyról, de a csendbiztos ur azzal fenyegette, hanem vallja ugyanazt amit társa, mert ő is vasat kap. Erre mindenre, amit Karancsai előmondott azt felelte: Igenis így van. A csendbiztos ur erre felment Barri vizsgálóbíró urhoz jelenteni neki hogy Matej már vall.

Nyiregyháza, jul. 17. Kazimir vallomásának hatását az elnök az által igyekezett megsemmisíteni, hogy azt a megjegyzést tette: Miként lehetséges, hogy Csepkanics, a kit annyira kizárták, egy szót sem vallott, holott Matej, a kit nem is kizártak mindent bevallott? mire helyesen válaszolhatni, hogy Matej épen azért vallott, mert félt a kizárásoktól, úgy hogy inkább hazudott, semhogy elszenvedje a vasakat.

Szerkesztői üzenetek.

L. S. urnak Szombathely. Azzal a szennylappal nem érdemes komolyan vitatkozni.

G. J. urnak Jád. Mi az ügyet az igazgatóságnál bejelentettük, a hol azt az értesítést vettük, hogy ha bizonyítékok fenforognak arra, miszerint szándékosan történt, akkor a fegyelmi eljárást okvetetlen megindítják.

H. J. urnak Bko-Váralja. Megtettük.

R. S. urnak Zombor. Az ön által ajánlt időben adjuk fel.

W. M. urnak Nagy-Megyer. Nem lett kihuzva.

R. J. urnak Máté-Szalka. A levelet nem közölhetjük, mert más ügyek foglalták el lapunk terét. Különben lesz még alkalma e lapoknak nemcsak az illető hatóságokat, hanem a belügyminiszter urat is figyelmeztetni azokra az üzelmekre, melyek a nép józan szellemét a ponyvairódalom ez undok termékeivel megméltelyezni akarják.

H I R D E T É S E K.

Nyaralókba, utazásra és Sport-czikkek.

Durrans néki Flöhert-kegyver csel- és madár pölog el 1.20. Kerti gyertya-arto frt 1. 2. 3. Kerti legyözök frt 7, 10, 12, 24. Flöhert-pisztoly frt 6-14. Csinos nikel légszűrő golyóval és nyílal frt 7.50. Vas rény erős árral frt 5.25-12.50. Konyhabere-dezsek. Csálád cselálábba kinyitgő hohozza frt 3-5. hohozza csel- és szálal frt 8-10. Kemény fa kuglító bábu frt 10.50. Angol evészek. Vas nánogóri nagy hajókerek- kel 50. Kézi páncszög frt 1.40. Hidraulikus hordozó talak megromlása ellen 1. Onmükö- dő dugaszúzó frt 80-3. Szobapadló-fényezés doboza frt 70. Divatos hosszú monogramm fehr-műj léshez frt 80-1.60. Ragasztószert üveg, jorzelláshoz frt 85. Onmüködő egérfogó több egérekre frt 70-1. Jólállás melletti fogfésék 30. 70 kr. Torpadó a beöröt durranással elriasztja frt 5. Virághar- matostó frt 40. Aczelidőt kefe fák tisztításához frt 70-1.50. Anyáknak onmüködő szoptató-üveg frt 1.50. Ismert angol foggyógyó frt 3. Allovit- és anyaméh-feszkend 1.80-4. Feszkendő székényben nyomó-szerkezettel frt 3.50. Rechaud kámpa-gyorsforraló, gyermekeknek nélkülözhetetlen frt 1.80-2.50. Ismerő hozza frt 1. Erős gyermekkecski emyövel fehér és barna színben frt 8-14. Uj gyermekkecski-kecski frt 15.

Utazóknak, turistáknak

kézi- és nagy kofuterek frt 3-35. Pe- rendezett utitáska frt 18-75. Praktiku- san szállár tárgyakkal berendezett uti- tolette-tekerek frt 6. Plaid, ruha, bot, csernyótári tekerek frt 5-7. Berende- zett pinczetek frt 5-7 üveggel frt 9-11. Borotválkozó-készlet John Heit- ford hadseregi borotváló frt 6.50. Vállra függeszthető táská fehrméműnek is frt 4.50. Uj ivópohár frt 40-1.50. Kula- kamár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

Vadászat összes kellékei.

Az egészség fantartásához D. Föv- re párisi tartós szódavir-gép izsta üdítő só-davir önkészítéshoz frt 4 6 8 10 meszelyes frt 7, 10, 12, 14, 50, 17. Legjobb borók és szoda csomagja frt 2. Víz- szűrő egészségtelen viz tisztításához frt 2.50, 3.50, 5. Inallisztó medencze frt 1.60, 2.20, 2.75. Fagyaltkészítő gép receptekkel frt 3 6 12 adagra frt 7.50, 11.50, 16.50. Kétféle fagyaltóra frt 15-21. Vaj- készítő vas hajókerekkel frt 4.50-6.50. Vaj- és sajt-sányórok üvegfedővel frt 1-6. Sodrony ételborító legyek ellen frt 1.80-1.80. Ecset- és olajtároló frt 1.80-10. Kú borófrító asztala, a bors cseje nem frt

Angol disznóbőr nyereg frt 15-35.

Egyes szárd kancár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

Angol disznóbőr nyereg frt 15-35.

Egyes szárd kancár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

Angol disznóbőr nyereg frt 15-35.

Egyes szárd kancár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

Angol disznóbőr nyereg frt 15-35.

Egyes szárd kancár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

Angol disznóbőr nyereg frt 15-35.

Egyes szárd kancár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

Angol disznóbőr nyereg frt 15-35.

Egyes szárd kancár frt 2.65-4. Kettős szárral frt 4.80-8. Kengyel-szíjak frt 2.50-3.50. Kengyelvasak frt 1.60-2.50. Buzogányruvóval kengyelvasak frt 2. Nyerreg- háló onmüködő szorító- val frt 7. Izzasztó frt 2.75-6. Fe- hármaszoros izzasztó frt 4.50. Zabla- trenzli frt 1.50. Felcsothathó sarkan- tyú frt 2. Lovagló-kamasnik világos és sötét bőrből frt 4.50-8. Ránocorobor oszor lövőmütáshoz frt 60-3. Nyerreg- szappan 1 dohoz frt 85 kr. Pegot lövőmütáshoz frt 5. Lóforraszó keztű frt 90 kr. Uj drót lövőmütáshoz frt 1.15. Ru- gany írástó frt 2. Kocsibőr- és szerszámúthó szí- rüstálshoz frt 1. Réz, ezüst és egyéb ércüstítő por frt 25-50 kr.

VONALZÓ-INTÉZET KÖNYV- ÉS KÖNYOMDA KÖNYVKÖTŐDE

GÖZERŐVEL MŰKÖDŐ INTÉZET

10 gyorsajtó, 6 kézi sajtó, 3 vonalozógép, 15 segédgép és több mint 500-féle betűvel

GALVANOPLASTIKA **Deutsch M.-féle műv. intézet** ZINKOGRAFIA

KITÜNTETVE

az osztrák, angol, porosz, francia és württembergi nagy aranyérmekkel A MŰVÉSZET ÉS TUDOMÁNYÉRT.

DÍSZOKL. Sz. FEHÉRVÁR ÉRDEM-ÉREM SZEGED ARANY-ÉREM KECSKEMÉT 1872 ÉRDEMÉREM BÉCS 1873 OKLEVÉL LONDON 1871

TÖMÖNTÖDE ÜZLETI KÖNYVEK GYÁRA FAMETSZÉS

AZ EGYSZENTLŐSÉGT legközelebbi száma vasárnap e hó 22-én fog megjelenni.